

Columbuskrabbetjes *Planes minutus* (Linnaeus, 1758), derde vondst voor de Noordzee

22620

Hans De Blauwe

Op 15 september 2001 maken Jozef Vansteenkiste, Michel Seys en de auteur een strandwandeling van Oostende naar Blankenberge. Tijdens de wandeling vinden we diverse voorwerpen met eendenmossels. Op één van die voorwerpen zitten 5 Columbuskrabbetjes *Planes minutus* (Linnaeus 1758).

Ter hoogte van de duindoorgang "Turkijën" te Bredene ligt in de vloedlijn een massieve, zwarte blok kunststof, ongeveer 15 x 20 x 30 cm. Met je nagel kan je er met veel kracht een putje in duwen, dat nadien terug veert. Het is blijkbaar een soort rubber of zacht plastic. De zijkanen en de onderkant zijn dicht bezet met grote eendenmosselen (*Lepas anatifera*). Vermoedelijk is het blok 's nachts, tijdens het laatste hoogtij, aangespoeld. De grootste eendenmosselen zijn 4 cm lang, met stelen van ongeveer 15 cm. Op sommigen staan weer kleine en zelfs even grote soortgenoten. Het geheel is vrij zwaar.

Bij het omdraaien van het blok merken we enkele krabbetjes met vierkant rugschild op. Een exemplaar is door het gewicht van het blok

gekwetst en reeds overleden. In totaal zitten 5 krabben op het blok. Ze vertonen een vreemd gedrag. Op het vlakke strand doen ze onwennige 'danspasjes'. Op je hand zijn het behendige klimmers die onmiddellijk twee vingers omklemmen en eronder gaan hangen. Dit gedrag en hun vreemde uiterlijk zijn voor mij een teken dat deze dieren niet alleen met dit blok zijn aangespoeld, maar er ook op leven. Op het strand zouden ze zeker omkomen, daarom neem ik ze alle vijf mee. Het zijn 2 mannetjes en 3 wijfjes.

Thuis gekomen is nog één mannetje in leven dat ik in een aquarium houd. Meestal hangt hij aan de zijkant van een steen. Hij recupereert goed. Hij eet verbazend weinig maar aanvaardt kleine stukjes mossel, zaagje en mestpier als voedsel. Hij reageert vooral op bewegende prooien. Op 18 november overlijdt hij.

Eerst had ik geen idee om welke krabbetjes het zou kunnen gaan maar een telefonische tip van Francis Kerckhof versnelde de determinatie aanzienlijk. Columbuskrabbetjes *Planes minutes* waren slechts

tweemaal eerder in de Noordzee opgemerkt en dus is de soort opgenomen in Adema (1991). Voor een gedetailleerde beschrijving en meer informatie verwijs ik dan ook naar dit boek. De eerste vondst in de zuidelijk Noordzee gebeurde op 20/10/1958 op het strand van Scheveningen. Het was een wijfje. De volgende waarneming werd gedaan op 29/12/1982 voor de kust van Oostende. Tussen de eendenmosselen op een opgeviste scheepstros leefden een mannetje en een vrouwtje (Eneman *et al.*, 1983).

Op 15/09/2001 stond er een harde WNW-wind. Ook de vorige twee weken kwam de wind uit westelijke tot noordelijke richtingen, doorgaans windkracht 5 of iets meer. De vloedlijn lag vol plastic voorwerpen (visbakken, vismanden, bodemloze emmertjes uit kreeftenfuiken), nylon netfragmenten, touw. Tijdens de voorgaande dagen waren ook veel wieren aangespoeld, voornamelijk riemwier. Bij de twee vorige waarnemingen van de Columbuskrab was er ook sprake van enige dagen NW-storm en het aanspoelen van grote hoeveelheden wier. Behalve het substraat met de Columbuskrabbetjes werden nog 4 andere substraten met eendenmosselen gevonden: een tapijt, twee stukken touw en een visbak.

De door ons gevonden krabbetjes zijn zeer groot: de mannetjes meten 20 en 23 mm, de vrouwtjes respectievelijk 19, 21 en 24 mm. Normaal blijft de carapaxbreedte onder de 19 mm (Adema, 1991). Twee van de vroeger aangespoelde krabben hadden een carapaxbreedte van 21.5 mm. Eén van de door ons gevonden exemplaren brengt de maximaal gekende carapaxbreedte naar 24 mm. De twee levende wijfjes dragen eieren, het overleden wijfje niet (meer?). De mannetjes zijn licht oranje gekleurd, de wijfjes kastanjebruin.

De Columbuskrab wordt bijna altijd aangetroffen op drijvende voorwerpen (Adema, 1991). Hij is zeer algemeen in de drijvende Sargassum-wiergemeenschap die voorkomt in het centrale en westelijke deel van de Noord-Atlantische Oceaan (de Sargasso-Zee). Ook worden ze, en dan vooral oudere exemplaren, gevonden op drijfhout, tussen eendenmosselen (Eneman *et al.*, 1983), tussen de huidplooien onder de staart en bij de achterpoten van grote zeeschildpadden en tussen de begroeiing van scheepshuiden.

Twee van de op 15/09/2001 gevonden exemplaren (de grootste) zullen opgenomen worden in de collectie van het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen.

Summary

On September 15th, 2001, five *Planes minutus* (Linnaeus 1758) were found alive between goose barnacles (*Lepas anatifera*), living on a synthetic substrate washed ashore on the beach of Bredene. Two of them were males, three were females carrying eggs.

They are width exceptionally large, their carapaxbreath measuring between 19 and 24 mm. One male could be held in an aquarium for two months. In the same period many large algae and some other objects with goose barnacles were stranded.

Literatuur

- Adema, J.P.H.M., 1991. De krabben van Nederland en België. Leiden: Nationaal Natuurhistorisch Museum, 244pp.
- Eneman, E., F. Kerckhof & G. Rappé, 1983. Columbuskrabbetjes, *Planes minutus*, in onze kustwateren, tweede vondst voor de Noordzee. De Strandvlo, 3(2): 42-46.

**Watergang 6
8380 Dudzele**